

JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENTET

Postboks 8005 Dep.

0030 OSLO

Att. Lovavdelingen

Høringssvar - utkast til veileder om taushetsplikt, opplysningsplikt og opplysningsrett i forvaltningen.

1. Innledning

Vi viser til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev av 15. februar 2021 for utkast til veileder om taushetsplikt, opplysningsplikt og opplysningsrett i forvaltningen. Vi sender med dette over vårt svar til høringen.

UiT Norges arktiske universitet er generelt svært positiv til den foreslåtte veilederen. Veilederen er konsis. Den gir god og lett forståelig veiledning på spørsmål som ofte dukker opp i det daglige arbeidet i forvaltningen. Vi mener videre det er hensiktsmessig at veilederen skal kunne brukes av personer uten juridisk bakgrunn, slik forslaget på høring legger opp til.

Våre innspill til mulige justeringer i forslaget sendt på høring fremgår i det følgende.

2. Punkter knyttet til høyere utdanning

Vi vurderer gjennomgangen av plikten til å anmelde etter Universitets- og høyskoleloven § 3-7 i punkt 8.4.1 som relevant og god. Det samme gjelder punkt 8.4.2 om register for informasjonsutveksling om utestengte studenter etter Universitets- og høyskoleloven § 4-12.

Etter vår vurdering kan det være nyttig om veilederen klargjør rammene for varsling til andre utdanningsinstitusjoner ved manglende skikkethet.

For å forklare bakgrunnen kort: Det følger av Universitets- og høyskoleloven § 4-10 at universiteter skal skikkethetsvurdere studenter på visse studier, typisk medisiner-, sykepleier- og lærerutdanning. Vitnemål for fullført utdanning forutsetter at studenten er vurdert som skikket. Etter forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning skal tvil om en students skikkethet meldes til institusjonsansvarlig for skikkethetsvurdering. Ved UiT ligger denne funksjonen under en sentral Seksjon for studieadministrasjon. Hvem som helst kan melde tvil, men i de fleste sakene er det personer knyttet til selve studietilbudet som sender inn tvilmelding. Denne formen for intern varsling, som alltid vil inneholde personsensitiv informasjon om studenten, gjøres uten å be om samtykke fra studenten. Saksutredning hos

institusjonsansvarlig som innebærer innhenting av opplysninger om studenten utenfor institusjonen, forutsetter studentens samtykke.

Et eventuelt senere vedtak om at studenten ikke er skikket og om utestengning meldes inn til Register for utestengte studenter, jf. Universitets- og høyskoleloven § 4-12. Flere institusjonene ser videre ut til å legge til grunn at tvil om en students skikkethet kan meldes videre til tilsvarende studietilbud ved en annen institusjon som en student eventuelt flytter til, jf. forvaltningsloven § 13 b nr. 3. I forbindelse med veilederen kunne det vært nyttig om Justisdepartementet bidro til å avklare hvorvidt departementet støtter denne tolkningen.

Vi foreslår i tillegg at veilederen uttaler seg om meldingsplikten etter Universitets- og høyskoleloven § 4-7 sjette ledd. Det følger av denne bestemmelse at universiteter og høyskoler skal gi melding om annullering av vitnemål «[h]vis vitnemålet kan danne grunnlag for autorisasjon for yrkesutøving». Meldingen skal i så fall gis til autorisasjonsmyndigheten. Dette gjelder både når annullering skyldes fusk ved eksamen og når det skyldes bruk av falsk dokument i opptaksgrunnlaget.

3. Redegjørelse av forholdet til personvernloven og personvernforordningen

UiT er svært positive til at man i samme veileder tar stilling til rammene som følger av personopplysningsloven og personvernforordningen. Fordi reglene er forholdsvis nye, er også behovet for veiledning antakelig noe større for dette regelverket.

Etter vår vurdering kan gjennomgangen av forholdet til personopplysningsloven og personvernforordningen under punkt 3 bli noe mer pedagogisk. Ut fra et ønske om å holde teksten mest mulig tilgjengelig for ikke-jurister mener vi departementet i størst mulig grad selv kan gi uttrykk for hva som anses som personopplysninger, og rettsvirkningene av dette. Det kan skape uklarhet når dette kun fremkommer av sitater. Det samme gjelder også for redegjørelsen av personvernforordningens samtykkekrav (side 25 – 26)

4. Straffansvar for brudd på taushetsplikt

Straffansvaret for brudd på taushetsplikt understreker viktigheten av å overholde reglene. Gjennomgangen av dette på side 24 er grunnleggende sett god. Vi foreslår samtidig at departementet vurderer å kort få frem betydningen av vilkåret for straffansvar er at bruddet må ha skjedd «med forsett om å skaffe seg eller andre en uberettiget vinning». Vi ser gjerne at veilederen uttrykkelig klargjør at det å håndtere vanskelige spørsmål om taushetsplikt, opplysningsplikt og andre løpende oppgaver etter beste evne faller klart utenfor straffansvaret.

5. Vitneplikt

På side 19 har utkastet en gjennomgang av vitneplikt. Departementet legger til grunn at det er sikker rett at vitneplikten gjelder også der det er et subjektivt straffbarhetsvilkår som mangler, selv om det er den siktede som har begått handlingen. Dette er basert på Høyesteretts kjennelse Rt. 2013. s. 113. Ut fra at dette er sikker rett, kan det vurderes å sløyfe gjennomgangen av litteratur som stiller seg kritisk til Høyesteretts kjennelse.

6. Taushetsplikt om eksterne varsleres identitet

Punkt 7 gjelder taushetsplikt om eksterne varsleres identitet. Det kan være hensiktsmessig at «eksterne» tilføyes i overskriften, slik at det blir umiddelbart klar at punkt 7 ikke gjelder for varslere generelt. Utkastet

uttaler videre at regelen går foran den alminnelige regelen i forvaltningsloven § 13 a nr. 1 (sakens parter eller deres representanter). Vi antar at henvisningen her skal være til forvaltningsloven § 13 b nr. 1.

En praktisk problemstilling er tilfeller hvor videre undersøkelser og reaksjon ikke er mulig uten at varslerens identitet blir avdekket. Slike situasjoner må håndteres ulikt ut fra om forvaltningen har handlingsplikt eller ikke. Vi mener det er en fordel om departementet kort får veiledet om denne problemstillingen for forvaltningen som helhet, og ikke kun helsepersonell slik utkastet er i dag.

7. Avslutning

Vi forventer at veilederen vil være til merkbar hjelp for vårt løpende arbeid, og ser frem til ferdigstilling i etterkant av høringsrunden.

Vennlig hilsen

Jørgen Fossland
universitetsdirektør

jorgen.fossland@uit.no
telefonnummer

Heidi Adolfsen
avdelingsdirektør for forskning, utdanning og
formidling

heidi.adolfsen@uit.no
77 64 59 12

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur